

Forradalom és barikádok

Politikától nem mentes megemlékezések a kettős ünnepen

Az 1956-os forradalom 43., illetve a Magyar Köztársaság kikiáltásának 10. évfordulója alkalmából országsszerte rendeztek ünnepi megemlékezéseket a hét végén. Az idei ünnepeket az áthallásos politizálás jellemezte. Voltak azonban, akik egyértelműen fogalmaztak: Lányi Zsolt kiscgazda alelnök a szocialistákat, az SZDSZ-es Mécs Imre pedig a kormányfőt bírálta.

NÉPSZAVA-összeállítás

Október 22-én, pénteken a fővárosban több helyszínen tartottak megemlékezést az 1956-os forradalom 43., valamint a Magyar Köztársaság kikiáltásának 10. évfordulója alkalmából. Az ünnep előestéjén, a Bem téren a hagyományokhoz híven fáklyás felvonulással, illetve koszorúzással emlékeztek meg 56-ról a parlamenti pártok vezetői és a határon túli magyarság képviselői.

Göncz Árpád köztársasági elnök a Honvédelmi Minisztérium rendezvényén mondott ünnepi pohárköszöntőt. Hangsúlyozta, a hadseregnek minden tervében figyelembe kell vennie a társadalom szellemi, erkölcsi állapotát, gondolkodásmódját és mentalitását.

Este az Állami Operaházban hagyományos október 23-i díszelőadást tartottak. Az ünnepségen részt vettek a közjogi méltóságok, a kormány tagjai, a politikai pártok vezetői, illetve a diplomáciai testületek képviselői. Pokorni Zoltán oktatási miniszter ünnepi beszédében elmondta, 1956. október 23. örökre bejegyeztetett a szabad nemzetek, a szabad emberek krónikáiba. Bejegyeztetett a világ történetének azon kevés napjai sorába, amelyek az ember örök és elfojthatatlan szabadságvágyáért hozott mérhetetlen áldozatát példázzák. Pokorni hangsúlyozta továbbá: 1956. október 23. az igazság pillanata volt, mindenkinek döntenie kellett, a barikád melyik oldalára áll. Az akkori döntéseken már nem lehet változtatni, utólag nem lehet átlapokodni a másik oldalra, nem lehet átértékelni az eseményeket, azt állítani, hogy nem is volt két oldal.

A szombati, állami ünnepségre délelőtt a Kossuth téren kezdődött, a Magyar Köztársaság lobogójának ünnepélyes felvonásával. A rendezvényen Göncz Árpád köztársasági elnök és Fodor Lajos vezérkari főnök, vezérezredek tartottak díszszemlét, majd fogadták a díszszózló-

al parancsnokának jelentését. A megemlékezésen mások mellett részt vett Orbán Viktor miniszterelnök. Ezt követően az 1956-os forradalom és szabadságharc mártírjainak sírjánál, a Rákóczi utcai új köztemető 301-es parcellájában a közjogi méltóságok, illetve a honvédség vezérkari főnökei magánemberként koszorúztak.

„A polgári kormány úgy lehet méltó 1956 örökségéhez, hogy jól gazdálkodik a szabadsággal, s olyan polgári Magyarországot terem, ahol hinni, dolgozni és élni lehet. Ha ez sikerül, a XXI. század a remény százada lesz” – mondta Stumpf István, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter egy fővárosi megemlékezésen. Martonyi János külügyminiszter szerint a forradalom és szabadságharc leverésével évtizedeket veszítettünk abból, hogy boldog és stabil ország legyen, hogy megvalósulhasson a teljes euroatlanti integráció és a közép-európai országok tartalmas együttműködése. Deutsch Tamás ifjúsági és sportminiszter Szarvason arról beszélt: 1848 és 1956 egyaránt a győztes forradalmat jelenti nekünk, mert az 1990-es rendszerváltozással az általuk képviselt demokrácia és értékörzés diadalmaskodott.

Dávid Ibolya igazságügy-miniszter, az MDF elnöke a szegedi megemlékezésen vett részt. Hangsúlyozta: 1956 áldozatvállalása nem volt hiábavaló, hiszen a forradalomnak is köszönhető, hogy eljött 1989. Amikor a rendszerváltozás örömeiről és bánatairól beszélünk, nem feledhetjük a 43 évvel ezelőtti forradalmat. Boross Péter egykori miniszterelnök a budai várban tartott megemlékezésen arról szólt: 1956 egyik tanulsága az, hogy ez a nemzet tartósan nem viseli el a szellemétől, a lelketől és a szívtől idegen uralmi rendszereket.

A Corvin közben tartott megemlékezésen Pongrácz Gergely, a Corvin köz egykori parancsnoka arról szólt, meg kell szüntetni a történelemhamisítást, a gyerekeknek meg kell ismerniük 1956

igaz történetét, hogy kik voltak valójában a pesti srácok. Rámutatott: csak akkor lesz valódi rendszerváltás Magyarországon, ha az egykori 56-osok is megkapják azokat a nyugdíjakat, amit az ávosok kapnak.

A Fidesz-MPP nem tartott központi ünnepséget, az FKGP több településen tartott megemlékezést. Lányi Zsolt, a párt alelnöke 56 eszméiségének és méltóságának a történelemhamisításról való megmentésére szólított fel. Hangsúlyozta: arcátlanság, hogy az MSZP – a Magyar Kommunista Párt jogutódja – jogot formál 1956-ra.

Az MDF és a Politikai Foglyok Országos Szövetsége a Széna téren megrendezett ünnepségen részt vett Balsai István, az MDF, illetve Fónay Jenő, a Pofosz elnöke. Elhangzott: 1956 üzenete az, hogy minden önkényuralomnak számítania kell a népek szabadságösztnéből fakadó szabadságharcával.

Az MSZP pénteken rendezett emlékülést a mártír miniszterelnök, Nagy Imre szülőhelyén, Kaposváron. Kovács László, az MSZP elnöke kijelentette: a szocialista párt vállalja a forradalom és szabadságharc eszméjét, és Nagy Imre politikai örökösenek tekinti magát. Az örökség része az elkötelezettség, a szabadság, a függetlenség a demokrácia ügye iránt, és az is, hogy egyetlen pártnak sincs joga akaratát az egész társadalomra rákényszeríteni.

– 56 legfőbb üzenete számunkra a cselekvés: most már ki kell mondanunk, elég volt – jelentette ki Csurka István, a MIEP elnöke a párt nagygyűlésén. Szerinte a drasztikus népességcsökkenés és a nemzeti vagyon külföldiek kezére jutása miatt mára lassan haladó nemzetté vált a magyar. Ifjabb Hegedűs Lóránt MIEP-es képviselő élesen bírálta az Országgyűlést, amiért az egyik bizottságban ő volt az egyetlen képviselő, aki nem bólintott rá egy olyan „irtózatosságra”, amely szerint 400 ezer magyar fekszik Auschwitzban.

A Szent István-bazilikában szombaton ökenikus istentiszteletet tartottak. Tótkés László református püspök arról szólt, az 1956-os forradalom napja, október 23. a félelem alóli felszabadulást is jelentette.

Eörsi István lakásában tizenhárom év után újra összegyűltek a forradalom hívei

Eörsi István író otthonában 1986-ban 70 ellenzéki értelmiségi, köztük egykori 56-osok emlékeztek a forradalom 30. évfordulójáról. Az író szerint ez volt az első olyan konferencia, ahol félelem nélkül beszélgethettek a forradalomról. A házigazda most azért hívta meg az egykori résztvevőket, hogy az elmúlt tíz év, azaz a rendszerváltás tükrében cseréljenek eszmét 1956-ról.

A rendezvényen megjelent Göncz Árpád köztársasági elnök, aki a tizenhárom évvel ezelőtti tanácskozáson is részt vett. Az államfő párhuzamot vont az 56-os forradalom és a tíz évvel ezelőtti rendszerváltás között. Mint elmondta, 1989-ben sikerült konszenzust teremteni az elfogadható baloldal és az elfogadható jobboldal között, ami olyan történelmi esemény, amelynek jelentősége 56-tal ér fel. Ennek ellenére képtelenek vagyunk 56 pátosának feltámasztására, valószerűleg nem a forradalom értékei, hanem a világ szemlélete változott meg körülöttünk, mondta a köztársasági elnök.

A házigazda, **Eörsi István** is párhuzamot vont az 1956-os, illetve a 89-es események között: 1989-ben kompromisszumot kellett kötni a pártelittel, amelynek keretében az lemondott a hatalom monopóliumáról, megőrizte viszont gazdasági privilégiumait. Az író az aktív polgári szellem ápolását emelte ki 56 örökségéből, álláspontja szerint ugyanis a rendszerváltás utáni

kormányok alattvalókat, jobb esetben állampolgárokat akartak, nem pedig öntudatos polgárokat.

Mécs Imre SZDSZ-es parlamenti képviselő kifejtette: 1986-ban könnyebb helyzetben voltak a tanácskozás résztvevői, mivel akkor világos volt a cél, ám a rendszerváltás után a különböző érdekek és célok között nehéz eligazodniuk az embereknek. Mécs szerint a mai politikai erők saját céljaiknak megfelelően értékelik a történelmi eseményeket. Történelemhamisításnak nevezte Orbán Viktor miniszterelnök azon kijelentését, hogy 1956-ban polgári forradalom volt, ugyanis akkor a polgár jelző negatívumnak számított még az egykori polgárok gyermekei körében is.

Rainer M. János történész előadásában arról szólt: ma már 1956-ról olvashatunk a történelemkönyvekben, ám a forradalomnak nincs „egységes története”, ezért a tankönyvek különbözőképpen értékelik az eseményeket. **Litván György** szerint lehet, hogy igazuk van azoknak a gyerekeknek, akik a televízióban azt nyilatkozták, 56 valódi képe csak akkor rajzolódhat ki, ha az érintettek, a forradalom résztvevői már nem lesznek az élők sorában.

Az összeállítást készítették: **Éskovács Péter, Kozák Dániel, Nyusztay Máté, Spirk József**